

Vīru ēr muotrēšku darbā

(Atkelta iš 63 p.)

Žeima vīrā kērta, vežē ēš gērēs rōstos, medius, šakas, vērbus. Rōstu privers malkas, miediu priveš po kelēs dešimtēs ašiu (aktainiu), vo šakū ēr vērbū – vērtēnēs. Pavasari, sneigou lēdont, medius pjaustē, skaldē, diejē i tam tēkras medēnīčēs. Medēnīčēs bova kap žardēina – vēino stuogo. Sēinu nabova, ka vies parpūsto; kas par dēdomalis – bogo bogo!

Dvarē ēr vēsē dvarēškē vēsomet pernīnkštēs ar propernīkštēs medēs kūrēna. Parsēneš mergēs ēš medēnīčēs. Muotrēškas skēlas patēs toriejē sosēs molkintē kēkvēina karta – ar švēnta, ar nešvēnta dēina.

Trinkas bova po kelēs: vēina – koknie, kēta – oždoralie. Ka dous medius, pomt, pomt atkīlīedamē ož galvuos. Ka kuokius medius pakēš po pečiaus, degs tratīedamē, spruogēnīedamē kap droska. Matīt, bus medē išdžiūviejē, ēšpēntiejē.

Advēntē patēs gaspadēnēs ējē sava pravēnto, kalvarato i dvara verptē. Bova tam tēkros noms, kor muotrēškas verpē vēlnas, lēnus, pakolas, pašokas. Kori maž teguliejē, šarpē verpē, liūb ēšbūs po nedielē, vo koriuos liūb lēgvē teverps, ēšbūs po dvē nedielē. Mergiu neprijimē. Reikiejē verptē dēdēlē pluonā ēr dēktā. Lēnus reikiejē parsēbrauktē so pribrauko, ka skaras suminkštieto. Pribrauks: šlouta aprēs kuokio marškuono drabužio, primins platejī šloutas gala so kuojē pri žemēs, vo kuota pajims dešēnē ronko, kairē – lēnus, ēr sosēlēnkē, panašē kap dabar mintovās, ēr brauks, tik, žēnuomās, šloutas pri žemēs neprilēs, kap dabar mintovus, ka solēd. Toriejē kēkvēina gaspadēnē verptē talku skaičiu pagal valduomas žemēs valaku skaičiu. Paprastā nu dvijū valaku reikiejē 10 talku soverptē. Vēina pana lēnkē gējēs. Lonktīs bova so puosmās. Kāp tik puosma pralēns, tujau trakšt sotraties lonktīs, ēr toriejē so posrīšio parrēštē.

Atkuočē audē aštonsiūlēs pluoniausēs druobēs ēr poikiausius mēlus ēš vēlnu. Dvara vīresnībē vēsomet nešiuojē so nomēnēs baltēnēs. Druobēs audē per 30 puosmu skēita. Siūlā bova soverpamē tēp pluonā ēr līgē, kap ka dabar īr kruomēnē bielē.

Pavasari, pašalou išējos, ēr kēik dērvuoms apēbrēdos, ējē artē dērvu. Dērvas reikiejē so žombēs sokartuotē, paskou akiejē. Bolviems, mēizems ēr lēnams so žombēs dērvas kartuojē. Paskou liūb sietē, so žombēs apartē, apakietē ēr so vuolo apvuoluotē.

Daržēninks rūpēnuos daržās. Toriejē dēdēliausi ēr poikiausi rasuoda, kor klestiejē batvēnē, kopūstā. Popas, sietēnius, ruopēs, rēdēkus, markus siejē tēsē i ežēs. Gaspaduorē lēda mergēs daržū dēigtē, laistītē daigū, vo apžielos – ravietē. Kas bova par daržā! Po daržus agounas rauduonava, ramunēs geltuonava, krienas, krapā žaliava, vo sauliegroužu žēidā kap kuokēi žiobinčē vēn i saulē žiobēna.

Suodēninks viel sau darbēninku toriejē. Dēigē kor reikiejē jaunās vuobēlēs, šiepiejē, saušakēs pjaustē, kerpēs nokaišēniejē, vobelis, grūšus kalkēs baltēna. Kas par suodā bova, dēdēliausē krūmā. Ēšpēltē takelē, sodēigtas žīdontēs žuolēs. Suodūs vēskuo bova: grūšu, vobēlū, trešniu, vēišniu, slīvu, agrastūm, vašuokliu, braškiu, avietiu. Aplinkou suoda bova apdēigtē dēdēlē medē, ka viejē žēidūm nenudaužito, rodēni vaisiu nekriestu.

Līg sēnpjūtēs vīrēškēijē taisē aplink dvara kelius, tvierē tvuoras, vēžē miešlus, raikē pūdīmus, kasē po laukus griuovius (parkasus).

Vasara vīrā ējē šēina pjautē. Po lonkas baltē kap golbē baltava. Godēs (trūtus) toriejē īkēštus i skūrēnēs makštīs, ka marškēnē nenosētepto. Godēs bova stuoras, kūlēnēs, nibiški netašītas. Kaštava kelēs kapeikas, vo dalgiou galostē ožteka kelēms dešimtim metu vēinuos. Brokštēs patīs liūb pasēdērtē. Velienas kasont kor ras ožoulus sovērtusius ēš tū patašīs, nuablious lēntelē ēr galous dalgi. Lonkas bus šlapēs. Pamērķis vodēnie brokštī, ontsūdīs (ontbarštīs) smolkiū smēltiu ēr brauks dalgi. Smēltīs toriejē mažuo terbelie už dērželē prikabēnē. Nupjuovus kētēijē padiejē muotrēškuoms griebtē šēina, džiuvintē, stumtē pakūgēs ēr kriautē kūgius. Toukart iš kūgiu sviets šēina ēr tevežē. Šēinvežiū šakiu nebova. Reikiejē šēina so kliebēs vēžēna primestē ēr ēsmestē. Šēins bova sosēgoliejēs, galiejē gerus kliebīus pajimtē.

Kāp dvarūs liūb praētē rogiūm pjuovēms, neteka ēšgērstē.

Rodēni darbēninkā toriejē brūgstē so varsto, rogius etē sietē, paskou – i kūlēs. Vēskou kūlē so spragēlās.

Mergēs nešiuojē so marškuonās sējuonās, guobies so marškuonās raištelēs, vo i laža ējē ēr i laukus – so lēnēnēs raištelēs apsēguobosēs. Paskou pradiejē po dontieli (drūzelē) mestē rauduonu žēčku, vo kor jau baguotesnēs, serenātēs, gaspadēnēs par pēršta platoma metē žēčku drūzelēs. Ont galū gala pradiejē tuoķiuoms pat drūzeliems žēčku atautē ēr ēšējē jau longoutē raištelē.

Rodēni darbēninkā braidē po porvus līg posēs staidē. Muotrēškas ējē i bažnīcē raištelie sosērēsosēs kruomēnē koskelē, batus (daugiau – kuokius čeverīkus), kningas, vo nuējosēs liūb isēdīetē raištieli.

Muosiedie (Skouda rajūons). Mukienēs Danutēs portēgrāpējē